

АКЦИОНЕРСКО ДРУШТВО ЗА ОСИГУРУВАЊЕ И  
РЕОСИГУРУВАЊЕ **МАКЕДОНИЈА**  
Скопје - Виена Иншуренс Груп

## ДОПОЛНИТЕЛНИ УСЛОВИ ЗА ОСИГУРУВАЊЕ НА ЧЛЕНОВИ НА ДОМАЌИНСТВО ОД ПОСЛЕДИЦИ НА НЕСРЕЌЕН СЛУЧАЈ (НЕЗГОДА)

Овие Услови за осигурување ги донесе Управниот одбор на Друштвото на 100-та редовна седница одржана на 22.2.2016 година со одлука бр.02-1636/3-4 со примена од 26.02.2016 година.

Лектор Кристина Велевска

### ОПШТИ ОДРЕДБИ

#### Член 1

(1) Општите услови за осигурување на лица од последици од несреќен случај (незгода) и овие Дополнителни услови за осигурување на членови на домаќинство од последици од несреќен случај (незгода) (во натамошниот текст: Дополнителни услови) се составен дел на договорот за осигурување членови на домаќинство од последици од несреќен случај што договаработ на осигурувањето ќе го склучи со Акционерско друштво за осигурување и реосигурување Македонија, Скопје - Виена Иншуренс Груп (во натамошниот текст: осигурувач).

(2) За членови на домаќинство се сметаат: брачните другари, децата, родителите и другите членови на заедничкото домаќинство, кои во полисата или во список приложен кон неа се наведени поименично.

Под домаќинство се подразбира секоја фамилија или друга заедница на лица чии членови живеат заедно и заеднички ги трошат своите приходи.

Членовите на домаќинството што привремено живеат во друго место (на школување, воени лица, или на привремена работа итн.) може да се осигураат како членови на домаќинството.

(3) Договарач на осигурувањето може да биде секој член на домаќинството, односно секое правно лице што има интерес да ги осигурува своите членови и нивните семејства.

(4) Осигурувањето може да се договори за едно домаќинство во случај на смрт и во случај на траен инвалидитет како последици на несреќен случај. Кон ова осигурување може да се договори и осигурување во случај на смрт поради болест. За вклучување на ризикот смрт од болест осигурувачот може да побара понуда за здравствената состојба.

(5) По овие Дополнителни услови може да бидат осигурени членовите на домаќинство од своето раѓање до навршување на 70 години, односно до навршување на 65 години за осигурувањето во случај на смрт поради болест. Со договорот за осигурување мора да бидат осигурени сите членови на домаќинство на исти осигурени суми. Доколку договаработ не ги опфатил сите членови што живеат во домаќинството, при настанување на осигурен случај осигурената сума се намалува во сразмер помеѓу платената премија и премијата што би требало да се плати според вистинскиот број на членовите на домаќинството.

(6) Лицата наведени во ставот 1 од овој член се осигурени без оглед на нивната здравствена состојба (освен лицата за кои е потребна понуда за здравствена состојба од ставот 4 на овој член), општата работна способност и без плаќање на зголемена премија, во смисла на членот 9, став 3, точка 3 од Општите услови, освен лицата што потполно се лишени од деловна способност, кои во секој случај се исклучени од осигурување.

### ОБВРСКИ НА ОСИГУРУВАЧОТ И ТРАЕЊЕ НА ОСИГУРУВАЊЕТО

#### Член 2

(1) Обврската на осигурувачот во однос на секој осигурен член на домаќинството почнува во 24.00 часот во оној ден кога е платена договорената премија, но не порано од 24.00 часот во оној ден што во полисата е означен како почеток на осигурувањето.

(2) Ако е договорено осигурување со вклучување на ризикот смрт поради болест, осигурувачот е должен да исплати:

1. 50% од договорената осигурена сума, ако смртта на осигуреникот настапи во текот на првите шест месеци од траењето на осигурувањето, односно од стапувањето во осигурување;

2. 50% од износот за кој е зголемена осигурената сума кога се врши зголемување на осигурената сума, а смртта на осигуреникот настапила во текот на првите шест месеци од извршеното зголемување на осигурената и договорена осигурување.

урена сума пред да се изврши зголемување на осигурената сума;

3. целата осигурена сума, ако смртта на осигуреникот настапи по шест месеци од почетокот на осигурувањето, односно од стапувањето во осигурување;

4. целата осигурена сума, ако смртта на осигуреникот настапи по шест месеци од почетокот на извршеното зголемување на новодоговорената осигурена сума;

5. осигурувачот е должен да ја исплати договорената осигурена сума кога смртта на осигуреникот настапила во текот на првите шест месеци од траењето на осигурувањето кај договорите за осигурување што се обновени пред истекувањето на претходниот договор за осигурување.

(3) Обврската на осигурувачот за новопримен член на домаќинството започнува во 24.00 часот во оној ден кога осигурувачот го примил известувањето за пристапување и кога е платена премијата.

(4) Обврската на осигурувачот за сите членови на домаќинството престанува во 24.00 часот во оној ден што е наведен во полисата како истекување на осигурувањето или кога таа престанала по некоја друга основа.

(5) За лице што престанало да биде член на домаќинството (мажење, женене итн.) во текот на траење на осигурувањето осигурувањето е на сила до истекувањето на тековната година на осигурувањето.

(6) Поради неплатена премија, обврската на осигурувачот престанува според одредбите од членот 4 од овие Дополнителни услови.

#### ОСИГУРЕНИ СУМИ

##### Член 3

(1) Наведените осигурени суми во полисата за еден осигуреник претставуваат најголем износ на обврската на осигурувачот за одделен осигурен случај.

#### ПЛАЌАЊЕ НА ПРЕМИЈА

##### Член 4

(1) Договорарот на осигурувањето премијата ја плаќа веднаш и однапред за цела година за сите осигуреници без исклучок и за цело времетраење на осигурувањето, доколку не е договорено поинаку.

(2) За членовите на домаќинство што ќе пристапат во текот на траење на осигурувањето за првата година се плаќаат толку дванаесеттини од годишната премија, онолку месеци колку што осигурувањето останува во важност до истекувањето на тековната година на осигурувањето. За секој новопримен член во домаќинството се издава нова полиса.

(3) Ако договорарот на осигурувањето не ја плати премијата ниту во рок од 30 дена од нејзиното стасување, осигурувањето престанува по истекувањето на 30 дена од денот кога на договорарот му е вработено препорачано писмо од осигурувачот со известување за стасаноста на премијата, со тоа што тој рок не може да измине пред да поминат 30 дена од изминувањето на рокот на чекање.

#### ПРИЈАВА НА НЕСРЕКЕН СЛУЧАЈ

##### Член 5

Договарачот на осигурувањето е должен на осигурувачот да му го пријави секој несрекен случај што ќе го снајде осигуреникот-член на домаќинството во рокот предвиден со член 13 од Општите услови и должен е да му ги даде сите потребни известувања заради појаснување на настанатиот несрекен случај.

#### КОРИСНИК НА ОСИГУРУВАЊЕ

##### Член 6

(1) Ако во полисата не е предвидено поинаку, корисниците во случај на смрт на членовите на домаќинството се одредуваат според членот 16 од Општите услови.

(2) Во случај на инвалидитет, корисник е самиот осигуреник.

(3) Ако корисникот е малолетно лице, осигурената сума се исплатува на неговите родители, односно старатели.

#### ОБВРСКА НА ОСИГУРУВАЧОТ КОГА ОСИГУРЕНИТЕ ЛИЦА СЕ ПОМЛАДИ ОД 14 ГОДИНИ

##### Член 7

Ако поради несрекен случај настапи смрт на осигуреникот помлад од 14 години, осигурувачот има обврска на име трошоци за погреб да ја исплати договорената осигурена сума во случај на смрт, но најмногу до износот што како максимум е утврден со одлука на Управниот одбор на осигурувачот.

#### ПРАВО НА ЖАЛБА

##### Член 8

Договарачот, осигуреникот или корисникот на осигурувањето може да достават жалба во однос на осигурувачот до Агенцијата за супервизија на осигурувањето, како орган надлежен за супервизија на друштвата за осигурување.

#### НАДЛЕЖЕН СУД

##### Член 9

Во случај на спор меѓу договорарот на осигурувањето, односно осигуреникот и осигурувачот, месно е надлежен Основниот суд Скопје 2, Скопје.

Прилог:

#### ТАБЕЛА

#### ЗА ОПРЕДЕЛУВАЊЕ ПРОЦЕНТ НА ТРАЕН ИНВАЛИДИТЕТ КАКО ПОСЛЕДИЦА ОД НЕСРЕКЕН СЛУЧАЈ (НЕЗГОДА)

за

осигурување на членови на домаќинство

#### ВОВЕДНИ ОДРЕДБИ

(1) Во смисла на членот 14 од Општите услови за осигурување на лица од последици на несрекен случај (незгода), оваа табела за определување процент на траен инвалидитет (во натамошниот текст: табела на инвалидитет) е составен дел на овие Дополнителни услови и на секој одделен договор за осигурување на лица од последици на несрекен случај (незгода) што договорарот на осигурувањето ќе го склучи со Акционерско друштво за осигурување и реосигурување Македонија, Скопје - Виена Иншуренс Груп.

(2) Како траен инвалидитет во смисла на оваа табела на инвалидитет се смета трајна, ирреверзибилна состојба на нарушување на нормалната функција на дел, односно орган на телото.

(3) Во осигурувањето на лица од последици на несрекен случај (незгода), во случај на траен инвалидитет, исклучиво се применува процентот одреден со оваа табела на инвалидитет.

(4) Во случај на повреда, конечниот инвалидитет се определува најрано три месеци по завршеното севкупно лекување, со исклучок кај ампутацијата и кај точките од табелата каде што е поинаку определено. За псевдоартроза, нагмечување на коскено-мускулната структура и синдром на пренапрегнување не се одредува инвалидитет.

(5) Кај повеќекратните повреди на одделни делови, ербетот, зглобови или органите, вкупниот инвалидитет на одреден дел, ербетот, зглоб или орган се определува така што за најголема последица на оштетување се зема полниот процент предвиден во табелата, од следното најголемо оштетување се зема половина од процентот предвиден во табелата и после по ред, 1/4, 1/8 итн. Вкупниот процент не може да го надмине процентот што е одреден со табелата на инвалидитет за потполна загуба на тој дел или орган.

(6) Ако осигуреникот имал траен инвалидитет пред нас-

## ТАБЕЛА ЗА ОПРЕДЕЛУВАЊЕ ПРОЦЕНТ НА ТРАЕН ИНВАЛИДИТЕТ

танувањето на несреќниот случај, обврската на осигурувачот се одредува според новиот инвалидитет, независно од поранешниот, освен во следниве случаи:

а). ако новиот несреќен случај предизвикал зголемување на дотогашниот инвалидитет, обврската на осигурувачот се утврдува за разликата помеѓу вкупниот процент на инвалидитет и поранешниот процент;

б). ако новиот несреќен случај предизвикал загуба или повреда на еден од порано повредените делови или органи, обврската на осигурувачот се утврдува само за зголемениот инвалидитет;

в). ако се докаже дека осигуреникот е заболел од шеќерна болест, болести на средниот и на периферниот нервен систем, глувост, слабовидност, болести на крвните садови или хронични болести на белите дробови и ако тие болести влијаат за зголемување на инвалидитетот по настанатиот несреќен случај, осигурувачот ќе го намали крајниот инвалидитет по табелата за инвалидитет за 1/2.

(7) Оценките на инвалидитетот за различни последици на еден орган или екстремитет не се собираат, но може да бидат оценети по онаа точка што утврдува највисок инвалидитет за таа последица.

(8) Во случај на загуба на повеќе делови или органи при еден несреќен случај, процентите на инвалидитет за секој одделен дел или орган се собираат, но не може да изнесуваат повеќе од 100%, ниту помалку од процентот на највисокиот поединечен инвалидитет.

(9) Субјективните тешкотии во смисла на намалување на мускулната моторна сила, страв, болки и оток на местото на повредата не се земаат предвид при одредувањето на процентот на траен инвалидитет. Индивидуалните способности, социјалната положба или занимање (професионалната способност) на осигуреникот не се земаат предвид при одредувањето на процентот на инвалидитет.

### I. ГЛАВА

1. Перзистентна вегетативна состојба	100%
2. Оштетување на мозокот со клинички утврдена слика:	
- хемипареа со силно изразен спастичитет;	
- екстрапирамидна симптоматологија (невозможна координација на движењата или постоење на груби ненамерни движења);	
- оштетување на малиот мозок со изразени растројства на рамнотежата на одот и координација на движењето	90%
3. Псевдобулбарен синдром	80%
4. Посттрауматска епилепсија докажана со објективни дијагностички методи и болнички лекувања	
а). со зачестени напади (најмалку еднаш неделно)	60%
б). со ретки напади	20%
5. Жаришни оштетувања на мозокот со болнички евидентирани последици на психоорганиски синдром, со наод на психијатар и психолог по болничко лекување со соодветни испитувања:	
а). во лесен степен	30%
б). во среден степен	40%
в). во силен степен	60%
6. Хемипареа или дисфазија:	
а). во лесен степен	30%
б). во среден степен	40%
в). во силен степен	50%
7. Оштетувања на малиот мозок со адиоодохинонеза и асинергија	40%
8. Состојба по нагмечување на мозокот докажано во текот на болничко лекување со објективни дијагностички постапки на дијагностичка обработка (ЦТ, ЕЕГ):	
а). без невролошки испади	5%
б). со невролошки испади	20%
9. Состојба по трепанација на сводот на черепот или кршење на базата на черепот, сводот на черепот, рендгенолошки верифицирано	10%
10. Посткомозионален синдром по болнички утврден потрес на мозокот без постоење на објективни невролошки наоди со	

изворна медицинска документација добиена во рок од 24 часа по повредата и последователна медицинска документација за текот на лекувањето

11. Загуба на коса над 1/3 од површината на косата

1%  
5%

### ПОСЕБНИ УСЛОВИ

1. Патолошките состојби на мозокот што довеле до промени во мозокот не се опфатени со осигурување.

2. За потресите на мозокот што не се болнички утврдени во рок од 24 часа по повредата и немаат историјат на лекување по повредата не се признава инвалидитет.

3. Сите форми на епилепсија мора да бидат утврдени болнички со примена на современи дијагностички методи.

4. Кај различните последици од повреда на мозокот при еден несреќен случај, процентите на инвалидитет не се собираат, туку се одредува процент само по точката што е најповолна за осигуреникот.

5. Трајниот инвалидитет за сите случаи што спаѓаат под точките од 1 до 8 се определува најрано 2 години по повредата.

### II. ОЧИ

12. Потполна загуба на видот на двете очи	100%
13. Потполна загуба на видот на едно око	33%
14. Ослабување на видот на едно око:	
а). за прва десеттина намален вид	1,65%
б). за втора десеттина намален вид	3,70%
в). за трета десеттина намален вид	6%
г). за четврта десеттина намален вид	9%
д). за петта десеттина намален вид	12,50%
ѓ). за шеста десеттина намален вид	16,50%
е). за седма десеттина намален вид	20,50%
ж). за осма десеттина намален вид	24,50%
з). за деветта десеттина намален вид	28,50%
15. Во случај на другото око да дошло до потполна загуба на видот, за секоја десеттина намалување на видот на повреденото око се определува:	
а). за прва десеттина намален вид	3,30%
б). за втора десеттина намален вид	7,40%
в). за трета десеттина намален вид	12%
г). за четврта десеттина намален вид	18%
д). за петта десеттина намален вид	25%
ѓ). за шеста десеттина намален вид	33%
е). за седма десеттина намален вид	41%
ж). за осма десеттина намален вид	49%
з). за деветта десеттина намален вид	57%
16. Диплопија како трајна и ирепарабилна последица од повреда на око:	
а). екстерна офталмоплегја	10%
б). тотална офталмоплегја	20%
17. Загуба на очна лека:	
а). афакија - еднострана	20%
б). псевдоафакија - еднострана	5%
в). афакија - двострана	30%
г). псевдоафакија - двострана	10%
18. Делумни оштетувања на мрежницата и на стаклестото тело:	
а). делумен испад на видното поле како последица на пост-трауматска Аблатио ретинае	3%
б). Опациталес коропорис витреи како последица на трауматско крвање во стаклестото тело на окото	3%
19. Мидријаза како последица на директна траума на окото	3%
20. Непотполна внатрешна офталмоплегја	10%
21. Повреда на солзниот апарат и на очните капаци:	
а). епифора	3%
б). ентропиум, ектропиум	3%
в). птоза на капациите	3%
22. Концентрично стеснување на видното поле на преостанатото око:	
а). до 60 степени	10%
б). до 40 степени	30%
в). до 20 степени	50%

## ТАБЕЛА ЗА ОПРЕДЕЛУВАЊЕ ПРОЦЕНТ НА ТРАЕН ИНВАЛИДИТЕТ

г). до 5 степени	60%
23. Еднострано концентрично стеснување на видното поле:	
а). до 50 степени	5%
б). до 30 степени	10%
в). до 5 степени	20%
24. Хомонимна хемианопсија	30%

### ПОСЕБНИ УСЛОВИ

1. Инвалидитет по Аблатио ретинае се определува по точките 13, 14, 15 или 18.
2. Повредата на очната јаболчица што предизвикала Аблатио ретинае мора да биде болнички дијагностицирана.
3. Оцената на оштетувањата на очите се врши по завршеното лекување, со исклучок по точките 16 и 20, за кои минималниот рок изнесува една година по повредата.

### III. УШИ

25. Потполна глувост на двете уши со уредна калорична реакција на вестибуларниот орган
- |  |       |
|--|-------|
| 26. Потполна глувост на двете уши со згаснати калорични реакции на вестибуларниот орган            | 60%   |
| 27. Потполна глувост на едно уво со уредна калорична реакција на вестибуларниот орган              | 10%   |
| 28. Потполна глувост на едно уво со згасната калорична реакција на вестибуларниот орган на тоа уво | 15%   |
| 29. Обострана наглувост со уредна калорична реакција на вестибуларниот орган:                      |       |
| - вкупна загуба на слухот по Фохлер-Сабинеу:   |       |
| а). од 31 до 60%   | 10%   |
| б). од 61 до 85%   | 20%   |
| 30. Обострана наглувост со згасната калорична реакција на двата вестибуларни органа:               |       |
| - вкупна загуба на слухот по Фохлер-Сабинеу:   |       |
| а). од 20 до 30%   | 10%   |
| б). од 31 до 60%   | 20%   |
| в). од 61 до 85%   | 30%   |
| 31. Еднострана тешка наглувост со уредна калорична реакција на вестибуларниот орган:               |       |
| - загуба на слухот на ниво од 90 до 95 децибела  | 10%   |
| 32. Еднострана тешка наглувост со згасната калорична реакција на вестибуларниот орган:             |       |
| - загуба на слухот на ниво од 90 до 95 децибела  | 12,5% |
| 33. Повреда на ушната школка:  |       |
| а). потполна загуба или потполна деформација   | 15%   |

### ПОСЕБНИ УСЛОВИ

За сите случаи од ова поглавје инвалидитетот се определува по завршеното лекување, но не порано од 6 месеци по повредата, со исклучок на точката 33, која се оценува по завршеното лекување.

### IV. ЛИЦЕ

34. Белезно деформиранчи оштетувања на лицето со функционални пречки и/или посттрауматски деформитети на коските на лицето со следователна медицинска документација и потребни испитувања:
- |                     |     |
|---------------------|-----|
| а). во лесен степен | 5%  |
| б). во силен степен | 10% |

### ПОСЕБНИ УСЛОВИ

За козметичките и естетските белези на лицето не се одредува инвалидитет.

35. Ограничено отворање на уста:
- |  |     |
|--|-----|
| а). растојание помеѓу горните и долните заби - до 3 см | 10% |
| б). растојание помеѓу горните и долните заби-до 1,5 см | 30% |
36. Дефекти на виличните коски на јазикот или непцето со функционални пречки:

а). во среден степен	10%
б). во силен степен	25%

### ПОСЕБНИ УСЛОВИ

За случаите по точките 34, 35 и 36 инвалидитет се одредува по завршеното лекување, но не порано од 6 месеци по повредата.

За загуба на заби не се одредува инвалидитет.

37. Пареза на фаџијалниот нерв по фрактура на слепоочната коска или повреда на соодветната паротидна регија:

а). во лесен степен	5%
б). во силен степен со контрактура и кај мимичка мускулатура	15%
в). парализа на фаџијалниот нерв	20%

### ПОСЕБНИ УСЛОВИ

Инвалидитетот по точката 37 се одредува по завршеното лекување, но не порано од 2 години по повредата.

### V. НОС

38. Повреда на носот:
- |                             |     |
|-----------------------------|-----|
| а). делумна загуба на носот | 15% |
| б). загуба на целиот нос    | 30% |
39. Аносмија како последица на верифицирана фрактура на горниот внатрешен дел на носниот скелет
- |   |    |
|---|----|
| 40. Деформација на носната пирамида по фрактура со дислокација на носните коски | 4% |
|---|----|

### ПОСЕБНИ УСЛОВИ

Кога ќе се утврдат различни последици на повредата на носот поради еден несреќен случај, процентите за инвалидитет не се собираат, туку инвалидитетот се оценува по најповолната точка за осигуреникот.

Инвалидитетот од точка 39 се утврдува по завршеното лекување, но не пред истекувањето на една година од повредата или од операцијата.

За повреда по точката 40 осигуреникот е должен на осигурувачот да му достави на увид РТГ-снимки.

### VI. ДУШНИК И ХРАНОПРОВОД

41. Повреди на душникот:
- |   |     |
|---|-----|
| а). состојба по трахеотомија кај виталните индикации по повредата             | 5%  |
| б). стеноза на душникот по повреда на гркланот и на почетниот дел на душникот | 10% |
42. Стеноза на душникот поради која мора трајно да се носи канила
- |  |     |
|--|-----|
| 43. Стеснување на хранопроводот, рендгенолошки докажано:         |     |
| а). во лесен степен  | 5%  |
| б). во силен степен  | 30% |
| 44. Потполно стеснување на хранопроводот со трајна гастростомата | 80% |

### VII. ГРАДЕН КОШ

45. Повреди на ребрата:
- |   |     |
|---|-----|
| а). кршење на едно или две ребра ако е залекувано со дислокација или скршнување на стернумот зараснат со дислокација без намалување на белодробната вентилација од рестриктивен тип | 2%  |
| б). кршење на 3 или повеќе ребра залекувано со дислокација без смалување на белодробната вентилација од рестриктивен тип  | 5%  |
| 46. Состојба по торакотомија направена поради трауматски промени на градниот кош и на белите дробови  | 10% |
| 47. Оштетување на функцијата на белите дробови од   |     |

рестриктивен тип поради кршење на едно или повеќе ребра, пенетрантни повреди на градниот кош, посттравматска атхезија, хематоракса и пневмоторакса:

а). во лесен степен, 20-30% смалување на виталниот капацитет	10%
б). во среден степен, 31-50% смалување на виталниот капацитет	30%
в). во силен степен, за 51% или повеќе смалување на виталниот капацитет	50%
48. Фистула по емпиема	10%

#### ПОСЕБНИ УСЛОВИ

Капацитетот на белите дробови се одредува со повторена спирометрија, а по потреба и со детална пулмолошка обработка и ергометрија.

Ако состојбата од точките 45, 46 и 48 е проследена со нарушување на функцијата на белите дробови од рестриктивен тип, тогаш не се оценува по наведените точки, туку по точката 47.

Инвалидитетот по точките 47 и 48 се оценува по завршеното лекување, но не порано од една година од денот на повредата.

Ако со спирометрија се докаже мешано нарушување на функцијата на белите дробови (опструктивно и рестриктивно), инвалидитетот се намалува сразмерно на испадот на функцијата поради болест.

49. Загуба на една дојка:	
а). до 50 години живот	10%
б). преку 50 години живот	5%
в). тешко оштетување на дојката до 50 години живот	5%
50. Загуба на двете дојки:	
а). до 50 години живот	30%
б). преку 50 години живот	15%
в). тешко оштетување на двете дојки до 50 години живот	10%
51. Последици од пенетрантни повреди на срцето и на големите крвни садови на градниот кош:	
а). срце со нормален електрокардиограм	10%
б). со променлив електрокардиограм според тежината на промената	30%
в). крвни садови	10%
г). аневризма на аортата со инплантот	30%

#### VIII. КОЖА

52. Длабоки белези на телото по изгореници или повреди без пречки на мотилитетот, а повредите зафаќаат површина над 5 см<sup>2</sup>:

а). од 5% до 10% од површината на телото	5%
б). од 10% до 20% од површината на телото	10%
в). преку 20% од површината на телото	15%

53. Длабок белег на кожата по повреди или изгореници што предизвикале поголем белег на кожата до 5 см<sup>2</sup>

	1%
--	----

#### ПОСЕБНИ УСЛОВИ

Случаите од точка 52 се пресметуваат со примена на правилото на деветка.

Длабок белег настанува по интермедијални изгореници (II Б степен) и/или повреди со мал дефект на кожата.

Длабок белег настанува по длабоки изгореници (III степен) или поткожни субдермални (IV степен) и/или поголем дефект на кожниот покрив.

За последиците од епидермални изгореници (I степен) и површината (II А степен) не се определува инвалидитет.

Процентот на инвалидитет се утврдува по завршеното лекување, но не порано од 6 месеци од настанувањето на несреќниот случај.

Функциските нарушувања предизвикани со изгореници или со повреди од точката 52 се оценуваат во согласност со соодветните точки од табелата на инвалидитет.

#### IX. СТОМАЧНИ ОРГАНИ

54. Травматска хернија верифицирана во болница непосредно по повредата ако истовремено покрај хернијата е верифицирана повреда на меките делови на stomачниот сид во тоа подрачје

	5%
--	----

55. Повреди на дијафрагмата:

а). состојба по прснување на дијафрагмата во болница непосредно по повредата, верифицирана и хируршки згрижена

	10%
--	-----

56. Постоперативна хернија по лапаротомија што е направена поради повредата

	10%
--	-----

57. Повреда на цревата и/или на црниот дроб, желудникот:

а). шиене	10%
-----------	-----

б). повреда на црниот дроб со ресекција	20%
---	-----

в). повреда на цревата и/или на желудникот со ресекција	20%
---	-----

58. Загуба на слезина (спленектомија):

а). загуба на слезина до 20 години возраст	25%
--	-----

б). загуба на слезина од 20 до 40 години возраст	20%
--	-----

в). загуба на слезина со преку 40 години возраст	15%
--	-----

59. Повреда на панкреас според функционалното оштетување

	20%
--	-----

60. Анус праертнатуралис - траен

	50%
--	-----

61. Инконтиненција алви:

а). делумна	20%
-------------	-----

б). потполна	60%
--------------	-----

#### X. УРИНАРНИ ОРГАНИ

62. Загуба на еден бубрег - со нормална функција на другиот 30%

63. Загуба на еден бубрег - со оштетена функција на другиот:

а). во лесен степен, до 30% оштетување на функцијата	40%
--	-----

б). во среден степен, до 50% оштетување на функцијата	55%
---	-----

в). во силен степен, над 50% оштетување на функцијата	80%
---	-----

64. Функционални оштетувања на едниот бубрег:

а). во лесен степен, до 30% оштетување на функцијата	7%
--	----

б). во среден степен, до 50% оштетување на функцијата	15%
---	-----

в). во силен степен, преку 50% оштетување на функцијата	20%
---	-----

65. Функционални оштетувања на двата бубрега:

а). во лесен степен, до 30% оштетување на функцијата	20%
--	-----

б). во среден степен, до 50% оштетување на функцијата	30%
---	-----

в). во силен степен, преку 50% оштетување на функцијата	60%
---	-----

66. Стеноза на уретрата по повреда:

а). во лесен степен, под 18 ЦХ	5%
--------------------------------	----

б). во среден степен, под 14 ЦХ	15%
---------------------------------	-----

в). во силен степен, под 6 ЦХ	30%
-------------------------------	-----

67. Повреда на мочниот меур со намален капацитет, за секоја 1/3 на намалување на капацитетот

	10%
--	-----

68. Потполна инконтиненција на урината:

а). кај мажи	40%
--------------	-----

б). кај жени	50%
--------------	-----

69. Уринарна фистула (уретална, перинеална, вагинална)	25%
--	-----

#### XI. ГЕНИТАЛНИ ОРГАНИ

70. Загуба на еден тестис до 60 години живот	15%
--	-----

71. Загуба на еден тестис преку 60 години живот	5%
---	----

72. Загуба на двата тестиса до 60 години живот	50%
--	-----

73. Загуба на двата тестиса преку 60 години живот	25%
---	-----

74. Загуба на penisот до 60 години	60%
------------------------------------	-----

75. Загуба на penisот преку 60 години живот	30%
---	-----

76. Деформација на penisот со оневозможена кохабитација до 60 години живот	50%
--	-----

77. Деформација на penisот со оневозможена кохабитација преку 60 години живот	25%
---	-----

78. Загуба на матката и на јајчниците до 55 години живот:

а). загуба на матката	40%
-----------------------	-----

б). загуба на едниот јајчник	10%
------------------------------	-----

в). загуба на двата јајчника	40%
------------------------------	-----

79. Загуба на матката и на јајчниците преку 55 години живот:

## ТАБЕЛА ЗА ОПРЕДЕЛУВАЊЕ ПРОЦЕНТ НА ТРАЕН ИНВАЛИДИТЕТ

а). загуба на матката	10%
б). загуба на секој јајчник	5%
80. Оштетувања на вулвата и на вагината што оневозможуваат кохабитација до 60 години живот	50%
81. Оштетувања на вулвата и на вагината што оневозможуваат кохабитација преку 60 години	25%

### XII. 'РБЕТ

82. Повреда на ербетот со трајни оштетувања на 'рбетниот мозок (квадриплегија) со загуба на контрола на дефекација и мокрење, верифицирано со потребните испитувања 100%

83. Повреда на 'рбетот со трајно оштетување на 'рбетниот мозок (параплегија):

а). со загуба на контролата на дефекација и мокрење, верифицирано со потребните испитувања	70%
б). без загуба на контролата на дефекација и мокрење, верифицирано со потребните испитувања	50%

84. Повреда на ербетот со пареза на долните екстремитети, верифицирано со ЕМГ 25%

#### ПОСЕБНИ УСЛОВИ

Оштетувањата што спаѓаат под точката 82 се оценуваат по утврдување на ирепаративни невролошки лезии, а за точките 83 и 84 се оценуваат по завршеното лекување, но не порано од 2 години од денот на повредувањето.

85. Намалена подвижност на 'рбетот по повреда на коскениот дел на вратниот сегмент:

а). во лесен степен, до 1/2 од нормалната функција	4%
б). во силен степен, над 1/2 од нормалната функција	8%

Објаснување на нормалниот опсег на движењата во услови под точката\*

* антефлексija	(0-40 степени)
ретрофлексija	(0-45 степени)
латерофлексija	(0-40 степени)
ротација	(0-60 степени)

86. Намалена подвижност на 'рбетот по повреда на коскениот дел на торакалниот сегмент:

а). во лесен степен (до 1/2 од функцијата на зглобот)*	3%
б). во силен степен (над 1/2 од функцијата на зглобот)*	6%

\*Се мери влијанието на вкупната подвижност на тораколумбален 'рбет.

87. Намалена подвижност на 'рбетот по повреда на коскениот дел на лумбалниот сегмент:

а). во лесен степен, до 1/2 од нормалната функција*	6%
б). во силен степен, над 1/2 од нормалната функција*	12%

* антефлексija	(0-80 степени)
ретрофлексija	(0-20 степени)
латерофлексija	(0-20 степени)

#### ПОСЕБНИ УСЛОВИ

За оцена по точките од оваа глава задолжително е на осигурувачот да му се достават РТГ-снимки на увид.

Интервертебрална хернија, дископатија, лумбалги, лумбоишиалги, спондилози, спондилестези, спондилолиза, сакралгии, миофасцитиси, коксигодии, ишиалгии, фасцитиси и сите патоанатомски промени на слабинско-крстни регии означени со аналогни термини не се опфатени со осигурување.

### XIII. КАРЛИЦА

88. Повеќекратно кршење на карлицата со тешка деформација или денивелација на сакроилијакалните зглобови или симфиза 30%

89. Симфизиолиза со дислокација во хоризонтална и/или вертикална рамнина:

а). големина до 2 см	3%
б). големина преку 2 см	10%

90. Кршење на една црвена коска, санирано со дислокација 4%

91. Кршење на двете црвени коски, санирано со дислокација	8%
92. а). кршење на една коска / срамната или седишната коска санирано со дислокација	3%
б). кршење на две коски на карлицата / срамната или седишната коска санирано со дислокација	6%
93. Кршење на две коски: срамните, седишните, со дислокација и изразена деформација на карличниот прстен што предизвикува нарушување на одот	10%
94. Кршење на крсната коска или тртната коска	2%

#### ПОСЕБНИ УСЛОВИ

1. За кршење на коските на карлицата што зараснале без дислокација и без објективни функционални пречки не се одредува инвалидитет.

2. За скршеница на тртната коска не се определува инвалидитет.

3. За оцена по точките од оваа глава задолжително е на осигурувачот да му се достават РТГ - снимки на увид.

### XIV. РАЦЕ

95. Загуба на двете раце или шепа	100%
96. Загуба на раката од рамото (ексартхулација)	70%
97. Загуба на раката во подрачјето на надлактицата	65%
98. Загуба на раката под лакотот со задржана функција на лакотот	60%
99. Загуба на шепа	55%
100. Загуба на сите прсти:	
а). на двете шепа	100%
б). на едната шепа	45%
101. Загуба на палец	18%
102. Загуба на показалец	12%
103. Загуба на среден, домал и мал прст:	
а). среден	8%
б). домал или мал, за секој прст посебно	4%
104. Загуба на метакарпалните коски на палецот	6%
105. Загуба на метакарпалните коски на показалец	4%
106. Загуба на метакарпалните коски на средниот, домалиот и малиот прст, за секоја коска посебно	2%

#### ПОСЕБНИ УСЛОВИ

За загуба на еден член на палецот се одредува половина, а за загуба на еден член од другите прсти се определува трети-на од инвалидитетот определен за соодветниот прст.

Делумната загуба на коскениот дел од членчето се оценува како потполна загуба на членчето.

За загуба на јагодица од прстот се определува 1/2 од инвалидитетот определен за загуба на член.

#### НАДЛАКТИЦА

107. Потполна вкочанетост на рамениот зглоб во функционално неповолна положба (абдукција од 20 до 40 степени)	25%
108. Намалена подвижност на зглобот на рамото по скршеница (или луксација) на зглобните тела, докажана со РТГ и со ограничена функција на зглобот од:	
а). лесен степен (до 1/2 од функцијата на зглобот)*	5%
б). силен степен (над 1/2 од функцијата на зглобот)*	10%

* елевација со слободна лопатка	(0-180 степени)
антефлексija со фиксирана лопатка	(0-90 степени)
ретрофлексija со фиксирана лопатка	(0-50 степени)
абдукција со фиксирана лопатка	(0-90 степени)
внатрешна ротација	(0-85 степени)
надворешна ротација	(0-90 степени)

109. Неправилно зарасната скршеница на клучната коска 4%

110. Потполно исчашување на акромиоклавикуларниот или стерноклавикуларниот зглоб, рендгенски верифицирано со нарушена функција на раката во рамениот зглоб 5%

111. Ендопротеза на рамениот зглоб 30%

112. Хроничен остеомиелитис на коските на горните екстрем-

## ТАБЕЛА ЗА ОПРЕДЕЛУВАЊЕ ПРОЦЕНТ НА ТРАЕН ИНВАЛИДИТЕТ

итети со постојана посттравматска фистула	10%
113. Парализа на нервот аксесорисус	15%
114. Парализа на брахијалниот плексус	60%
115. Делумна парализа на брахијалниот плексус (ЕРБ или КУМПКЕ)	35%
116. Парализа на аксиларниот нерв	15%
117. Парализа на радијалниот нерв	30%
118. Парализа на нервот медианус	35%
119. Парализа на нервот улнарус	30%
120. Парализа на два нерва од едната рака	50%
121. Парализа на три нерва од едната рака	60%

### ПОСЕБНИ УСЛОВИ

Пареза на нервите се одредува максимално до 2/3 од инвалидитетот определен за парализа на соодветниот нерв.

За случаите што спаѓаат под точките од 113 до 121 инвалидитет се определува по завршеното лекување, но не пред две години по повредата, со задолжителна верификација со ЕМГ, не постара од 3 месеци.

При кршење на клучната коска, инвалидитетот се определува само по точката 109, а не се зема предвид намалената подвижност во соседните зглобови.

Ендопротеза на зглобот на рамото само поради скршеница на главата / вратот на надлактичната коска, а не како последица на дегенеративни заболувања / артроза.

### ПОДЛАКТНИЦА

122. Потполна вкочанетост на зглобот на лакотот во функционално поволна положба од 100 до 140 степени	15%
123. Потполна вкочанетост на зглобот на лакотот во функционално неповолна положба	25%
124. Намалена подвижност на зглобот на лакотот по скршеница (или луксација) на зглобните тела, докажана со РТГ и со ограничена функција на зглобот од:	
а). лесен степен (до 1/2 од функцијата на зглобот)*	5%
б). силен степен (над 1/2 од функцијата на зглобот)*	10%
Нормални движења на зглобот на лакотот	
* екстензија	(0 степени)
флексија	(145 степени)
125. Намалена ротација на подлактицата (пронација и супинација) по скршеница во пределот на лакотот или на подлактицата, верифицирана со РТГ	3%
126. Разлабавен зглоб на лакотот - осцилација на движење во попречна насока повеќе од 20 степени	5%
127. Анкилоза (вкочанетост) на подлактицата во супинација	25%
128. Анкилоза (вкочанетост) на подлактицата во средна положба	15%
129. Анкилоза (вкочанетост) на подлактицата во пронација	20%
130. Анкилоза (вкочанетост) на рачниот зглоб:	
а). во положба на екстензија	15%
б). во оската на подлактицата	20%
в). во положба на флексија	30%
Анкилоза (вкочанетост) е состојба кога не се можни движења во зглобот поголеми од 5 степени.	
131. Намалена подвижност на рачниот зглоб по скршеница на зглобните тела, докажана со РТГ и со ограничена функција на зглобот од:	
а). лесен степен (до 1/2 од функцијата на зглобот)*	4%
б). силен степен (над 1/2 од функцијата на зглобот)*	8%
* воларна флексија	(0-90 степени)
дорзална флексија	(0-70 степени)
улнарна девијација	(0-55 степени)
радијална девијација	(0-25 степени)
132. Ендопротеза на чунестата коска и/или ослинатум (месечеста коска)	15%

### ПРСТИ

133. Потполна вкочанетост на сите прсти од едната рака	40%
134. Потполна вкочанетост на целиот палец	12%

135. Потполна вкочанетост на целиот показалец	9%
136. Потполна вкочанетост на средниот, домалиот и малиот прст:	
а). целиот среден прст	6%
б). домалиот или малиот прст, за секој прст посебно	3%

### ПОСЕБНИ УСЛОВИ

1. За потполна вкочанетост на еден зглоб на палецот се определува половина, а за потполна вкочанетост на еден зглоб на другите прсти се определува третина од инвалидитетот определен за загуба на тој прст.

2. Збирот на процентот на вкочанетост на одделни зглобови на еден прст не може да биде поголем од процентот определен за потполна вкочанетост на тој прст.

3. Вкупниот инвалидитет за повреда на прстите не може да изнесува повеќе од инвалидитетот за загуба на шепа.

4. За последиците на повреда на прстите, инвалидитетот се одредува без примена на начелото од точката 5 од општите одредби на табелата на инвалидитет.

137. Неправилно зараснато скршување на метакарпална коска (скршеница зарасната со дислокација што влијае на функцијата на зглобот)	1%
138. Намалена подвижност на дисталниот или проксималниот зглоб на палецот	3%
139. Намалена подвижност на одделни зглобови на показалецот	2%
140. Намалена подвижност на одделни зглобови на средниот, домалиот или малиот прст	1%

### ПОСЕБНИ УСЛОВИ

1. Вкупниот инвалидитет по точките 138, 139 и 140 не може да изнесува повеќе од инвалидитетот за потполна вкочанетост на истиот прст.

2. За оцена по точките од оваа глава задолжително е на осигурувачот да му се достават РТГ-снимки на увид.

### XV. НОЗЕ

141. Загуба на двете натколеници	100%
142. Ексарткулација на нога во колк	70%
143. Загуба на натколеница во горната третина, осакатениот бут неповолен за протеза	60%
144. Загуба на натколеница под горната третина	50%
145. Загуба на двете потколеници, осакатени делови поволни за протеза	80%
146. Загуба на потколеница, осакатениот дел под 6 см	45%
147. Загуба на потколеница, осакатениот дел преку 6 см	40%
148. Загуба на двете стапала	80%
149. Загуба на едно стапало	35%
150. Загуба на стапало во Шопартова линија	35%
151. Загуба на стапало во Лисфранова линија	30%
152. Трансметатарзална ампулација	25%
153. Загуба на првата или петтата метатарзална коска	5%
154. Загуба на втората, третата и четвртата метатарзална коска, за секоја посебно	3%
155. Загуба на сите прсти на стапалото на една нога	20%
156. Загуба на палецот на стапалото:	
а). загуба на крајното членче на палецот	5%
б). загуба на целиот палец	10%
157. Загуба на целите -други прсти на ногата, за секој прст посебно	2,5%
158. Делумна загуба на - другите прсти на ногата, за секој прст посебно	1%

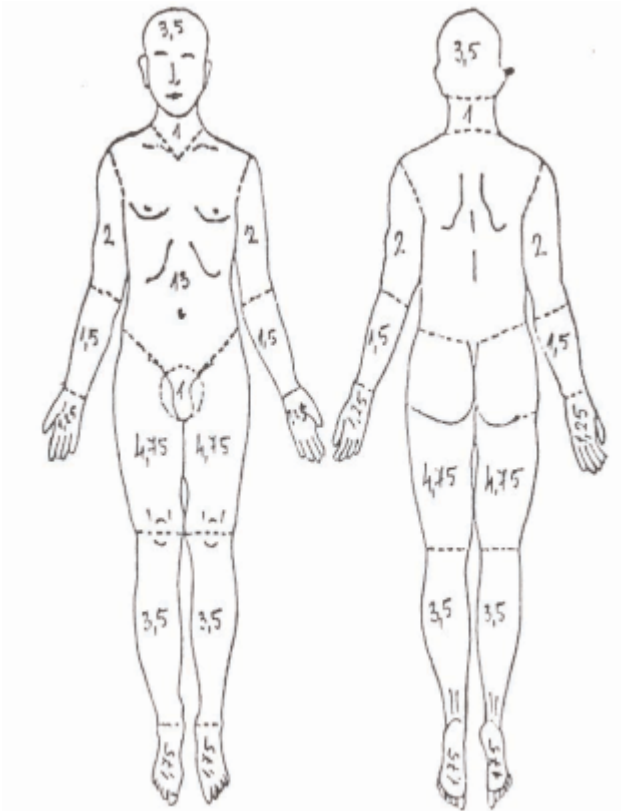
### ПОСЕБНИ УСЛОВИ

Вкочанетоста на интерфалангеалните зглобови на - другите прст во испружена положба или намалената подвижност на овие зглобови не претставува инвалидитет.

## ТАБЕЛА ЗА ОПРЕДЕЛУВАЊЕ ПРОЦЕНТ НА ТРАЕН ИНВАЛИДИТЕТ

159. Потполна вкочанетост на колкот во функционално поволна положба	30%	175. Функционални пречки по отстранување на чашка (патела):	
160. Потполна вкочанетост на колкот во функционално неповолна положба	40%	а). парцијално отстранета чашка	4%
161. Потполна вкочанетост на двата колка	70%	б). тотално отстранета чашка	10%
162. Намалена подвижност на зглобот на колкот по скршеница (или луксација) на зглобните тела, докажана со РТГ и со ограничена функција на зглобот од:		176. Неправилно зараснато кршење на потколеницата со валгус, варус или рекурвстум деформација, компарирано со здравата потколеница, преку 15 степени	10%
а). лесен степен (до 1/2 од функцијата на зглобот)*	5%	177. Анкилоза на отскочниот зглоб во функционално поволна положба (5-10 степени плантарна флексија)	15%
б). силен степен (над 1/2 од функцијата на зглобот)*	10%	178. Анкилоза на отскочниот зглоб во функционално неповолна положба	25%
Нормални движења во зглобот на колкот		179. Намалена подвижност на отскочниот зглоб по скршеница на зглобните тела, докажана со РТГ и со ограничена функција на зглобот од:	
* флексија со испружено колено	(0-80 степени)	а). лесен степен (до 1/2 од нормалната функција на зглобот)*	4%
флексија со свиткано колено	(0-110 степени)	б). силен степен (над 1/2 од нормалната функција на зглобот)*	8%
екстензија	(0-20 степени)	Нормални движења во отскочниот зглоб	
абдукција	(0-45 степени)	* дорзална флексија	(0-25 степени)
адукција	(0-30 степени)	плантарна флексија	(0-30 степени)
внатрешна ротација	(0-45 степени)	инверзија	(0-25 степени)
надворешна ротација	(0-45 степени)	еверзија	(0-10 степени)
163. Ендопротеза на колкот	30%	180. Ендопротеза на отскочниот зглоб	25%
164. Неправилно зараснато кршење на бутната коска со ангулација во варус, валгус позиција:		181. Трауматско проширување на малеоларната, бималеоларната, трималеоларната виљушка на стапалото компарирано со здравото стапало	5%
а). од 10 до 20 степени	10%	182. Состојба по раскинување на Ахиловата тетива со функционални пречки (намалена подвижност на отскочниот зглоб)	3%
б). над 20 степени	15%	183. Деформација на стапалото, со скршеници на коските: пес ескаватур, пес плановалгус, пес варус, пес еквинус со силен степен	5%
165. Хроничен остеомиелитис на коските на долните екстремитети со посттрауматска фистула	10%	184. Деформација на калканеусот по компресивно кршење	5%
166. Посттрауматска тромбоза на длабоките крвни садови на натколеницата и потколеницата докажана со доплер	3%	185. Деформација на талусот по кршење со деформиранка артроза	8%
167. Скратување на долниот екстремитет поради скршеница:		186. Деформација на метатарзус по скршеница на метатарзални коски, за секоја метатарзална коска 1%, вкупно до	5%
а). од 2,1 до 4 см	5%	187. Потполна вкочанетост на основниот или на крајниот зглоб на палецот на стапалото	2%
б). од 4,1 до 6 см	10%	188. Големи белези на петицата или на табанот по повреда на меките делови со површина преку 1/2 од табанот	5%
в). повеќе од 6 см	15%	189. Парализа на исхијадичниот нерв	40%
168. Вкочанетост на коленото во функционално поволна положба (до 20 степени флексија)	25%	190. Парализа на феморалниот нерв	30%
169. Намалена подвижност на зглобот на коленото по скршеница (или луксација) на зглобните тела, докажана со РТГ и со ограничена функција на зглобот од:		191. Парализа на тибијалниот нерв	25%
а). лесен степен (до 1/2 од функцијата на зглобот)*	5%	192. Парализа на перонеалниот нерв	25%
б). силен степен (над 1/2 од функцијата на зглобот)*	10%	193. Парализа на глутеалниот нерв	10%
Нормални движења во зглобот на коленото			
* екстензија	(0 степени)		
флексија	(0-130 степени)		
170. Оштетување на менискусот* со рецидивирачки пречки во функцијата на зглобот на коленото, потврдено со магнетна резонанција	2%		
* Се однесува само на акутни повреди за кои постои почетна медицинска документација за повреда на зглобот на коленото. Состојбите по оперативно отстранување на менискусот или на негов дел не се сметаат за состојби што предизвикуваат траен инвалидитет.			
171. Трауматска хондромалација во пределот на коленото докажана со артроскопија или МРИ	2%		
172. Разнишаност на коленото по целосна руптура на предниот вкрстен лигамент, верифицирано со магнетна резонанција*, со потреба од постојано носење на ортопедско помагало	5%		
* Се исклучуваат сите повреди на коленото по кои е направена оперативна интервенција на лигаментопластика на предниот вкрстен лигамент, парцијалните руптури, повреди на колатерални лигаменти и капсулата на зглобот.			
<b>ПОСЕБНИ УСЛОВИ</b>		<b>ПОСЕБНИ УСЛОВИ</b>	
Ендопротеза на зглобот на колкот само поради скршеница на главата / вратот на бутната коска, а не како последица на дегенеративни заболувања, артроза.		1. За пареза на нервите на нозете се определува максимално до 2/3 од процентот определен за парализа на соодветниот нерв.	
Ендопротеза на зглобот на коленото само поради скршеница, а не како последица на дегенеративни заболувања, артроза.		2. За случаите што спаѓаат од точка 189 до 193 се определува инвалидитетот по завршеното лекување, но не порано од 2 години по повредата, со верификација со ЕМГ не постара од 3 месеци.	
За псевдоартроза на бедрената коска и на вратот на бедрената коска не се одредува инвалидитет.		3. За псевдоартроза на пателата или тибијата не се одредува инвалидитет.	
173. Ендопротеза на коленото		4. За оцена на инвалидитетот по сите точки од оваа глава, освен за повреди на нерви и на меките делови, осигуреникот е должен на осигурувачот да му достави РТГ-снимки на увид.	
174. Слободно зглобно тело поради повреда што предизвикува ограничена функција на зглобот		5. Дисторзиите на зглобови не се опфатени со осигурување.	
		Оценка на изгореници според Валасовото правило	





**Оценка на изгореници според Валасовото правило:**

**Правило за деветка**

- |                |        |                               |        |
|----------------|--------|-------------------------------|--------|
| - врат и глава | 9%     | - предна страна на тело       | 2 X 9% |
| - рака         | 9%     | - задна страна на тело        | 2 X 9% |
| - нога         | 2 X 9% | - перинеум и генитални органи | 1%     |

Бр.02-1636/3-4  
22.2.2016 година

Претседател на Управен одбор

Бошко Андов